

Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšana un akreditācija

III ENQA un EQAR no iekšpuses

Prof. Andrejs Rauhvargers

Mūžizglītības
programma

ENQA un EQAR

Skats no iekšpuses

Kvalitātes nodrošināšanas aģentūru vērtēšana

Prof. Andrejs Rauhvargers

EQAR aģentūras

Ir aģentūras EQAR (12)

- Vācija – 7
- Spānija – 5
- Dānija – 2
- Francija – 2
- Nīderlande – 2
- Šveice – 2
- Bulgārija - 1
- Horvātija -1
- Somija – 1
- Lietuva- 1
- Polija – 1
- Rumānija -1

Nav aģentūru EQAR (26)

AL, AR, AT, AZ, BE, BH,
CY, EE, GR, HU, IR, IS,
IT, KZ, LV, MK, MN, NO,
PT, RU, SE, SI, SR, TR,
UA, UK

Starptautiskas aģentūras (2)

- ECCE - European Council on Chiropractic Education
- CTI - Engineering Degree Commission,

Iekļūšana ENQA un/vai EQAR

- **Novērtējums ir viens un tas pats**
  - gan iekļūšanai EQAR,
  - gan kļūstot par ENQA biedru
- **Lēmumu pieņem nevis ekspertu grupa**
bet gan ENQA birojs
- **Novērtējumā piedalās 5 eksperti**
ieskaitot priekšsēdētāju
un sekretāru

Dažas lietas, ko, iespējams, iedomājāties savādāk

- Nav tā, ka lēmumu nedrīkst pieņemt cita organizācija, nevis kvalitātes nodrošināšanas **(KN)** aģentūra (piem. «akreditācijas komisija»)
- Problēmas gaidāmas, ja lēmumu pieņēmeja organizācija bieži lemj citādi, nekā teikts rekomendācijā
- Nav tā, ka citās valstīs nav licencēšanas. Atšķirīgi ir nosaukumi, piem. *pre-accreditation*; *pre-ante evaluation* un citi.

XX begins self-evaluation	
terms of reference and protocol for review	April 2013
Appointment of review panel members	April 2013
Preparation of site visit schedule	April 2013
XX self-evaluation completed	
Briefing of review panel members	May
Experts analyse self-evaluation report	
Telephone conference of panel + ENQA board repr	
Site visit	1 June 2013
Draft of evaluation report issued to XX	July 2013
Telephone conference of panel plus ENQA board	August 2013
Finalizing evaluation report	August 2013
Submission of final report to XX and ENQA	September 2013
Consideration of the report by ENQA and response XX	Sep2013
Publication of report and implementation plan	Oct 2013

Finances

Atlīdzība priekšsēdētājam un sekretāram 4750,-	9,500 EUR
Eksperti (3) 2750,-	8,250 EUR
Administratīvie izdevumi (ENQA Sekretariāts)	5,000 EUR
Ekspertu apmācība	1,250 EUR
Ceļa un uzturēšanās izmaksas	ca. 6,000 EUR
Total	ca. 30,100 EUR

ENQA 1. kritērijs

ESG 2. daļa: Ārējā kvalitātes nodrošināšana

ESG.2.1. Iekšējo KN pasākumu lietojums

Standarts: Ārējai KN jābalstās uz ESG 1. daļā aprakstītajiem iekšējās KN procesiem.

ESG 1.1. 1.1 Kvalitātes nodrošināšanas politika

Standarts: Augstskolām jāizveido politika un pasākumi programmu un piešķiramo grādu kvalitātes nodrošināšanai, jāizveido tādu kultūru, kura atzīst kvalitātes un tās nodrošināšanas lielo nozīmi.

Tādēļ jāizstrādā un jāievieš nepārtrauktas kvalitātes pilnveides stratēģija. Stratēģijai, un politikai jāpiešķir oficiāls statuss un tām jābūt pieejamiem sabiedrībai.

Politikas dokuments tipiski ietver:

- Studiju un pētniecības lomu AII; iekšējās KN sistēmas uzbūvi ,
- struktūrvienību un personu atbildību par KN;
- studentu dalību KN;
- politikas realizācijas, pārraudzības un koriģēšanas veidus.

ENQA 1. kritērijs

ESG 1.2 Augstskolā jāizveido oficiāli mehānismi programmu un grādu apstiprināšanai, regulārai kontrolei un uzraudzībai.

- Studentu un citu ieinteresēto pušu uzticība AI vislabāk panākama ar efektīvu KN, kas nodrošina, ka programmas ir labi izstrādātas, regulāri pārbaudītas un periodiski caurskatītas.

Programmu kvalitātes nodrošināšanai tipiski jāietver:

- skaidru studiju rezultātu izstrādi un publiskošanu;
- programmu struktūru un saturu veidot atbilstoši
  - studiju veidu: klātienēs, neklātienēs, tālmācības u.c.
  - izglītības veidu (akadēmiskā, profesionālā) vajadzībām
- Iekšējo programmu apstiprināšanas pasākumus augstskolā;
- studentu attīstības un sasniegumu uzraudzību;
- regulāras programmu vērtēšanas (iesaistot ārējus dalībniekus)
- regulāru informāciju no darba devējiem, profesijas pārstāvjiem
- studentu dalību kvalitātes nodrošināšanas darbībās. .

(2)

ENQA 1. kritērijs

- **ESG 1.3** Studentu vērtēšanai jāizmanto publicēti kritēriji, kuri tiek piemēroti **konsekventi**.
- Studentu vērtēšanas pasākumiem tipiski ir:
  - veidoti konkrētā studiju rezultāta sasniegšanas vērtēšanai;
  - atbilst savam mērķim (diagnostisks, starpvvērtējums, noslīguma)
  - izmanto skaidrus, publiskotus atzīmju likšanas kritērijus;
  - ir neatkarīgi no viena atsevišķa eksaminētāja lēmumiem;
  - vērtēšana tiek veikta saskaņā ar augstskolas noteikto procedūru;
- Studentiem jābūt informētiem par izmantojamo vērtēšanas stratēģiju attiecīgajā programmā un vērtēšanas paņēmieniem, kas no viņiem tiek sagaidīts un kādi kritēriji tiks izmantoti viņu rezultātu vērtēšanai.

(3)

ENQA 1. kritērijs

- **ESG 1.6 Jānodrošina nepieciešamās informācijas vākšana, analīze un izmantošana.**

Informācijas vākšana tipiski ietvers vismaz:

- studentu virzības un sekmju rādītājus;
  - beidzēju nodarbinātību;
  - studentu apmierinātību ar mācību programmām;
  - mācībspēku darba efektivitāti;
  - studentu kontingenta aprakstu;
  - pieejamos mācību resursus un to izmaksas;
- iestādes galvenos darbības rādītājus. (5)

ENQA 1. kritērijs

- **ESG 1.7 Nepieciešamās informācijas vākšana, analīze un izmantošana.**

Izpildot savu pienākumu sabiedrības priekšā, augstskolām ir jāsniedz informācija par:

- piedāvātajām programmām,
- programmu studiju rezultātiem,
- izmantotajiem pasniegšanas, mācīšanās un vērtēšanas pasākumiem, kā arī studentiem pieejamām mācību iespējām
- Absolventu viedokli un aprakstu par karjeru pēc absolvēšanas,
- pašreizējā studentu kontingenta raksturojumu.

ENQA 2. kritērijs

ESG 3.2 Aģentūras oficiālais statuss

Standarts. Aģentūrām:

- jābūt attiecīgo EAIT iestāžu oficiāli atzītām kā organizācijām, kuras atbild par ārējo kvalitātes nodrošināšanu,
- jābūt ar juridisku pamatu
- jāatbilst visām likumdošanas prasībām, kas ir spēkā valstī, kurā šīs institūcijas darbojas.

Vadlīnija ---

Mūžizglītības
programma

ENQA 3.kritērijs

- **ESG 3.3 Darbība**

- **Standarts:**

Aģentūrām regulāri jāveic ārējās kvalitātes nodrošināšanas darbības (iestādes vai programmas līmenī).

- **Vadlīnijas:**

Kvalitātes nodrošināšanas darbības var ietvert, izvērtējumu, auditu, akreditāciju vai citas līdzīgas darbības un **tām jāpieder pie aģentūras**

pamatfunkcijām.

ENQA 4.kritērijs

A) ESG 3.4 Resursi

- **Standarts:**
- Institūcijām jābūt atbilstošiem un proporcionāliem gan cilvēku, gan finanšu resursiem, lai tās spētu efektīvi un prasmīgi organizēt veikt ārējos kvalitātes nodrošināšanas procesus, pienācīgi nodrošinot šo procesu un procedūru izveidi.

ENQA 4.kritērijs

B) ESG 3.5 Misijas paziņojums

Standarts: Institūcijai jābūt skaidriem un precīzi formulētiem darba mērķiem un uzdevumiem, kas ietverti sabiedrībai pieejamā dokumentā.

Vadlīnijas: Misijas formulējumiem:

- jāapraksta aģentūras QA procesu mērķi un uzdevumi, darba dalījums ar atbilstošām augstākajā izglītībā ieinteresētajām pusēm, īpaši augstskolām, kā arī to darba kultūras un vēsturiskais konteksts.
- jāparāda, ka aģentūras galvenā darba joma ir ārējais QA process un ka tās pieeja mērķu sasniegšanai un uzdevumu izpildei ir sistēmiska.
- Bez tam jāpastāv dokumentācijai, kas parāda, kā formulētie uzdevumi iemiesojas skaidrā politikā un menedžmenta plānā.

ENQA 5. kritērijs

ESG 3.6 Neatkarības standarts: Aģentūrām jābūt neatkarīgām tādā mērā, lai tās varētu pašas atbildēt par savu darbību un to ziņojumos ietvertos secinājumus un rekomendācijas nevarētu ietekmēt trešās personas, piem. augstskolas, ministrijas u.c..

Vadlīnijas: Aģentūrai jāspēj demonstrēt, ka:

- savas darbības neatkarību no augstskolām un valdības ir garantēta likumdošanā
- procedūru un metožu noteikšana un pielietošana, ārējo ekspertu izvēle, kā arī QA procesu rezultātu noteikšana notiek autonomi un neatkarīgi no valdības, augstskolām, kā arī iestādēm ar politisku iespaidu
- Lai gan kvalitātes nodrošināšanas procesu gaitā notiek konsultēšanās ar atbilstošām ieinteresētajām pusēm, īpaši studentiem, par galīgo QA procesu

ENQA 6. kritērijs (1)

- **ESG 3.7 Ārējās QA kritēriji un procesi**
- **Standarts:** Aģentūru izmantotajiem procesiem, kritērijiem un procedūrām jābūt iepriekš noteiktiem un sabiedrībai pieejamiem. Tiem jāietver:
  - QA subjekta pašnovērtējums;
  - ekspertu grupas, kurā atbilstoši iekļauts(i) studentu pārstāvis(ji), veikts ārējs novērtējums un vizītes pēc aģentūras lēmuma;
  - ziņojuma publicēšana, ietverot visus lēmumus, ieteikumus un citus oficiālus rezultātus;
  - turpmākie pasākumi, lai pārbaudītu ārējās kvalitātes nodrošināšanas procesa subjekta darbības, lai izpildītu ziņojumā ietvertos

ENQA 6. kritērijs (2)

ESG 3.7 Aģentūru izmantotie kritēriji & procesi Vadlīnijas

- Aģentūras ir tiesīgas izstrādāt un izmantot procesus un procedūras konkrētiem mērķiem.
- Jādarbojas atbilstoši deklarētajiem principiem un jānodrošina to prasību izpildi un procesu profesionālu vadību,
- secinājumu un lēmumu konsekventu pieņemšanu, arī tad, ja lēmumus pieņem no dažādiem cilvēkiem sastāvošas grupas.
- Ja aģentūra pieņem QA lēmumus vai slēdzienus, kam ir oficiālas sekas, ir jāizveido apelācijas procedūra. Šīs procedūras būtība un forma jānosaka saskaņā ar katras institūcijas nolikumu

ENQA 7. kritērijs (1)

ESG 3.8 Atbildības nodrošināšanas pasākumi

Standarts: Aģentūrām jāizveido pasākumi savas atbildības (*accountability*) nodrošināšanai

Vadlīnijas: Šiem pasākumiem jāietver:

1. publicēta politika **pašas aģentūras kvalitātes** nodrošināšanai, kas pieejama aģentūras mājas lapā;
2. jābūt dokumentācijai, kas pierāda, ka:
  - aģentūras procesi un rezultāti izriet no tās uzdevumiem un mērķus kvalitātes nodrošināšanā;
  - aģentūra ir ieviesusi tādu ārējo **ekspertu darbības** mehānismu, kas **novērš interešu konfliktus**;
  - aģentūrai ir drošs mehānisms apakšuzņēmēju darbību un sagatavoto materiālu kvalitātes nodrošināšanai

ENQA 7. kritērijs (2)

Aģentūra ir izveidojusi savas iekšējās kvalitātes nodrošināšanas procedūras, lai nodrošinātu savu attīstību un darba uzlabošanu, t.sk.:

- *iekšēju atgriezeniskās saites mehānismu,*
- *iekšēju analīzes mehānismu (t.i., līdzekļi reakcijai uz iekšējiem vai ārējiem ieteikumiem darba uzlabošanai);*
- *ārēju atgriezeniskās saites mehānismu (t.i., līdzekļi informācijas ievākšanai no ekspertiem un pārbaudītajām mācību iestādēm turpmākai darba uzlabošanai),*
- Obligāta regulāra institūcijas darbības ārēja pārbaude vismaz reizi piecos gados.

ENQA 8. kritērijs

- ***Spriedumu un apelācijas sistēmu saskanīgums un***
- ***ieguldījums ENQA mērķu sasniegšanā***

Deminga cikls kvalitātes vadībā

(PLĀNO)

(VEIC)

(ANALIZĒ)

EIROPAS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS
TĒLPAS VEIDOŠANA
(BOLOŅAS PROCESS)

3. **Procesa vadība**
- Procesa cēloņi un principi, darba virzieni,
- Procesa vadīšana un valstu pieņemamību
- Pēc kādiem konkrētiem aptuveni 70
indikatoriem salīdzinās visu 48 valstu
sasniegumus –
- datu savākšana būs 2014. gada sākumā,

2. **Politika un stratēģija**
- grāmata tiks publicēta 2015. gada sākumā,

4. **Resursi**
EIROPAS VALSTU (IASV) AUGSTĀKĀS
IZGLĪTĪBAS SISTĒMAS

- Trīs 'pirmavoti', – britu, franču un vācu
sistēmas, atšķirības ziemeļvalstu valstu
starpā, atšķirības Baltijas valstu starpā
- Kādēļ nepieciešams ieviest 'studiju
rezultārus (Learning Outcomes)'
- Kādēļ nepieciešams ieviest 'kvalifikāciju
ietaisstruktūras (Qualifications
Frameworks)

5. **Procesu vadība**
6. **Darbinieku apmierinātība**
7. **Klientu apmierinātība**
8. **Ietekme uz sabiedrību**

1. Līdervadība

9. Biznesa rezultāti

ORGANIZĀCIJA

REZULTĀTI

(RĪKOJIES)

Atgriezeniskā saite

Piedāvājums

EIROPAS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS TELPAS VEIDOŠANA (BOLOŅAS PROCESS)

- Procesa cēloņi un principi, darba virzieni,
- Procesa vadīšana un valstu pienākumi
- Pēc kādiem konkrētiem aptuveni 70 indikatoriem salīdzinās visu 48 valstu sasniegumus
- datu savākšana būs 2014. gadā sākumā, grāmata tiks publicēta 2015. gada sākumā

EIROPAS VALSTU (+ASV) AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS SISTĒMAS

- Trīs 'pirmavoti', – britu, franču un vācu sistēmas, ziemeļvalstis, atšķirības Baltijas valstu starpā
- Kādēļ nepieciešams ieviest _studiju rezultātus (Learning Outcomes)_
- Kādēļ nepieciešams ieviest _kvalifikāciju ietvarstruktūras (Qualifications Frameworks)_

Paldies par uzmanību

Mūžizglītības
programma